

Posvet, 5.2.2019

Za CI Kakšno šolo hočemo: mag. Jožica Frigelj

V civilni iniciativi Kakšno šolo hočemo se vseh 10 let svojega delovanja aktivno zavzemamo za odlično, brezplačno in vsem dostopno javno šolo.

Menimo, da je Slovenija kot socialna država dolžna poskrbeti za mrežo javnih šol, ki se financirajo iz javnih sredstev. Javni denar mora ostati v javnih ustanovah, ki pa morajo ponujati kvalitetne vsebine in pristope. Javna šola je edina, ki zagotavlja enake možnosti za vse. Cilj osnovne šole je predvsem socialna integracija zelo različnih posameznikov – tako glede predispozicij, nacionalnosti kot glede filozofskih in religioznih prepričanj – v skupnost, v kateri sobivajo. V otroštvu se naučijo sprejemanja drugačnosti in tolerance, javna šola pa je s svojo pisano paleto drugačnosti idealen prostor za to. Le otroci, ki se bodo znali združevati in sodelovati, bodo zrasli v aktivne državljane, v odrasle, ki bodo sodelovali kljub različnim mnenjem in prepričanjem.

Zato v civilni iniciativi Kakšno šolo hočemo menimo, da država ni odgovorna niti za ustanavljanje zasebnih šol niti za njihovo delovanje s financiranjem, saj tako z javnimi sredstvi podpira partikularna religiozna ali filozofska prepričanja in interese, kar pa družbo razdvaja in ne povezuje. Država je tako dolžna le, da organizira osnovnošolsko izobraževanje, ki vsakemu otroku zagotavlja vključitev v eno izmed osnovnih šol iz javne mreže. Govorimo torej o zagotavljanju kvalitetnega, brezplačnega in vsem dostopnega javnega šolstva.

Sploh pa: dokler nimamo ustvarjenih optimalnih pogojev za odlično javno šolo, tako glede programov, materialnih in delovnih pogojev kot tudi glede delovnega okolja, toliko časa se zdi skrajno nehygienično razpravljati o zanemarljivem številu zasebnih šol. Kakor da se mora javno dobro podrežati zasebnemu interesu! Dokler ni v javni šoli ustrezno poskrbljeno za vse otroke, tudi tiste s posebnimi potrebami, dokler vzgojni zavodi pokajo po šivih, dokler otroci ne morejo na šolsko kosilo, športni dan ali v šolo v naravi in šole ustanavljajo sklade, iz katerih zaradi donacij omogočajo socialno šibkim vsaj del dejavnosti ali topel obrok, dokler se otroci v javni šoli učijo iz zastarelih in raztrganih učbenikov ter telovadijo v nevarnih telovadnicah, dokler razpravljamo ali bomo učiteljem plačali nadurno delo ali bomo z novodobnim suženjstvom nadaljevali, dokler učitelji iz lastnih sredstev kupujemo material za uresničitev ciljev učnega načrta, toliko časa je razprava o partikularnih interesih naravnost toksična, družbo razdvaja ter vzbuja odpor in jezo.

Zasebne šole potencialno slabijo mrežo javnih šol, ustvarjajo razlike, delujejo po svojih principih, normativih in standardih, ni jim potrebno upoštevati vzgojno-izobraževalnih obdobij, šolskega koledarja. Določila o izobrazbi tistih, ki poučujejo, za njih niso zavezujoča, ni obveznega ocenjevanja niti predpisanega števila ocen, celo vpisne pogoje si lahko krojijo sami. Kljub temu pa tam poučujejo tudi učitelji, ki so se izobrazili v javnem sistemu in večinoma na svoje stroške opravili dodatno izobraževanje.

Menimo, da je kvalitetna, brezplačna in vsem dostopna javna šola najboljša priložnost za izgradnjo zdravih temeljev družbe in pridobivanje praktičnega znanja, ki ga potrebujemo za kvalitetno vsakdanje življenje. Za razvijanje posebnih interesov, znanj in veščin pa je na razpolago cel kup dopolnilnih vsebin, ki so nadgradnja osnov za tiste, ki to potrebujejo ali želijo.

Zato vidimo odgovornost države le v zagotavljanju optimalnih pogojev za delovanje kvalitetne, brezplačne in vsem dostopne javne šole.

V civilni iniciativi Kakšno šolo hočemo tudi menimo, da je odločbe sodišč sicer potrebno spoštovati, a zdravorazumsko dvomljive se lahko da v ponovno ali nadaljnjo presojo. Tudi zato, ker je diametralno nasprotno stališče ustavni odločbi o financiranju zasebnih šol iz leta 2014 sprejel Državni zbor. Evropsko sodišče za človekove pravice je sprejelo stališče, da država ni dolžna niti ustanavljati niti financirati zasebnih šol. Tudi stališče Evropske komisije za človekove pravice je identično: država nima take obveznosti, da bi podpirala partikularna filozofska ali religiozna prepričanja. Da ne omenjam soglasno sprejete odločbe iz l. 2001, ki pravi, da odločitev, da država financira le javne šole ni v nasprotju z Ustavo. Torej je tolmačenje Ustave lahko popolnoma subjektivno, kar pa za pravno državo ni ravno dobra popotnica.

Kot demokratična družba smo se odločili za vzpostavljanje pestrih možnosti v šolskem prostoru, verjetno pa ne dovolj premišljeno o vseh možnih posledicah, ki jih trenutne rešitve predstavljajo za javno šolo.